

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0425U000067

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 05-03-2025

Статус: Підтверджена МОН

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ МОН України №962 від 03.07.2025 "Про затвердження рішення атестаційної колегії МОН України від 03.07.2025 щодо присвоєння вчених звань та присудження наукових ступенів"

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Карабін Олександр Юрійович

2. Karabin Oleksandr Yu

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 07.00.02

Назва наукової спеціальності: Всесвітня історія

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 02-04-2025

Спеціальність за освітою: історія

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 73.053.01

Повне найменування юридичної особи: Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Код за ЄДРПОУ: 02125622

Місцезнаходження: бульвар Шевченка, буд. 81, Черкаси, Черкаський р-н., 18031, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Код за ЄДРПОУ: 02125622

Місцезнаходження: бульвар Шевченка, буд. 81, Черкаси, Черкаський р-н., 18031, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 03, 03.19

Тема дисертації:

1. Полонені австро-угорської та німецької армій в Наддніпрянській Україні (1914–1918 рр.)
2. Prisoners of War from the Austro-Hungarian and German Armies in the Dnieper Ukraine (1914–1918)

Реферат:

1. У дисертації з'ясовано умови утримання полонених австро-угорської та німецької армій на території Наддніпрянщини в період Першої світової війни. Визначено їхній правовий статус, умови проживання, норми харчування, забезпечення та використання праці, а також процедури припинення полону. Дослідження ґрунтується на широкій репрезентативній джерельній базі, здобутках попередників. У дисертації уточнено причини, що перешкоджали реалізації міжнародних домовленостей щодо військовополонених австро-угорської та німецької армій. Виявлено відмінності у ставленні до полонених залежно від їхньої національності та регіону утримання. Політика Російської імперії передбачала кращі умови для слов'янських військовополонених порівняно з німцями та угорцями, що було зумовлено пропагандою про «захист слов'ян». Проаналізовано міжнародні правові акти, що регламентували статус військовополонених, зокрема Гаазьку конвенцію 1907 року. Визначено, що вона встановлювала основні права

військовополонених, включаючи право на належні умови утримання, оплату праці офіцерів та листування. Водночас дослідження показало, що конвенція мала обмежений вплив, зважаючи на надмірну кількість полонених та економічні труднощі воюючих країн. Досліджено використання військовополонених як робочої сили та їхні умови праці. Через нестачу робочої сили Російський уряд порушував Гаазьку конвенцію, зокрема щодо оплати праці полонених. Розглянуто процеси обміну військовополоненими після війни, зокрема Брест-Литовські мирні домовленості, які виявилися малоефективними. Питання ускладнилося, оскільки більшовицька влада та УНР вели переговори окремо та мали різну мету обміну полонених. Досліджено участь військовополонених у добровольчих військових формуваннях, де вони отримували статус легіонерів. Якщо на початку війни такі акції мали пропагандистський характер з боку Російської імперії, то згодом легіонери стали військовою силою, що здатна була суттєво впливати на хід військових подій. Отримані результати мають значний потенціал для використання в історичних дослідженнях, навчальних курсах та підготовці матеріалів з історії Першої світової війни й військового полону як історичного явища.

2. The dissertation investigates the conditions of detention of German and Austro-Hungarian soldiers on the territory of the Dnieper region during World War I. It defines their legal status, living conditions, food standards, provisions, use of labor, and procedures for ending captivity. The research is based on the works of Ukrainian and foreign historians. The scientific novelty lies in introducing a significant number of little-known sources into scientific circulation, particularly archival materials, reports, and instructions. The study examines the reasons that hindered the implementation of international agreements regarding prisoners of war. It identifies differences in the treatment of prisoners depending on their nationality and the region of detention. The policy of the Russian Empire provided better conditions for Slavic prisoners of war compared to Germans and Hungarians, due to the propaganda of "protecting Slavs." The study analyzes international legal acts that regulated the status of prisoners of war, particularly the Hague Convention of 1907. It was found that it established the basic rights of prisoners of war, including the right to proper detention conditions, officers' wages, and correspondence. However, the research shows that the convention had a limited impact due to the overwhelming number of prisoners and the economic difficulties of the warring countries. The use of prisoners of war as a labor force and their working conditions are also examined. Due to a shortage of labor, the Russian government violated the Hague Convention, especially concerning the payment of prisoners' wages. The processes of exchanging prisoners of war post-war are considered, specifically the Brest-Litovsk peace agreements, which turned out to be ineffective. The issue was complicated by the fact that the Bolshevik government and the Ukrainian People's Republic conducted separate negotiations and had different goals regarding the exchange of prisoners. The participation of prisoners of war in volunteer military formations, where they obtained the status of legionaries, is also researched. While these actions initially had a propagandistic nature from the Russian Empire, later on, legionaries became a military force that could significantly influence the course of military events. The results obtained have significant potential for use in historical research, educational courses, and the preparation of materials on the history of World War I and military captivity as a historical phenomenon.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Карабін О. Ю. Становлення правового статусу військовополонених (кінець XVII – початок Першої світової війни). Вісник Черкаського університету. Серія: Історичні науки. Черкаси, 2016. №2. С. 33–42.

- 2. Карабін О. Ю. Проблема обміну військовополоненими на Брест–Литовській мирній конференції. Вісник Черкаського університету. Серія: Історичні науки. Черкаси, 2018. №1. С. 23–38.
- 3. Карабін О. Ю. Проблема дотримання правового статусу військовополонених у Російській імперії у 1914–1918 рр. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Історія, Тернопіль. 2019. Вип. 2. С. 70–80.
- 4. Карабін О. Ю. Використання Російською імперією праці військовополонених у промисловості та будівництві на українських територіях у 1914–1918 рр. Збірник наукових праць «Гілея: науковий вісник». Серія: Історичні науки, Київ. 2019. Вип. 150 (№11). Ч. 1. С. 63–68.
- 5. Карабін О. Ю. Питання взяття у полон, розміщення і обліку німецьких та австрійсько-угорських військовополонених на українських територіях у роки Першої світової війни. Науково-теоретичний альманах Грані, Дніпро. 2019. Том 22. №9–10. С. 15–28.
- 6. Карабін О. Ю. Праця військовополонених у сільському господарстві на території Наддніпрянщини у 1914–1918 рр.: правова регламентація та умови. Вісник Черкаського університету. Серія: Історичні науки. Черкаси, 2023. №2. С. 62–70. DOI: <https://doi.org/10.31651/2076-5908-2023-2-62-70>
- 7. Karabin A. Difference in the attitude of the authorities and the population of the Russian Empire towards prisoners of war of different nationalities during the First World War. Acta Historica Nesoliensia. Tomus 21. Vol. 1. Belianum. 2018. 76–90 s.
- 8. Карабін О. Ю. Еволюція статусу військовополонених з найдавніших часів до середини XVIII ст. Двадцять сьома наукова сесія Осередку Наукового товариства ім. Шевченка у Черкасах : Матеріали доповідей на засіданнях секцій і комісій / За ред. В. В. Масненка. Черкаси : Осередок НТШ у Черкасах, 2016. С. 32–37
- 9. Карабін О. Ю. Формування Галицько–буковинського куреня Січових Стрільців. XIX Всеукраїнська наукова конференція молодих вчених «Актуальні проблеми природничих і гуманітарних наук у дослідженнях молодих вчених». Серія Історія, філософія. Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2017. С. 152–155.
- 10. Карабін О. Ю. Створення чехословацьких добровольчих формувань у Російській імперії в роки Першої світової війни. Двадцять восьма наукова сесія Осередку Наукового товариства ім. Шевченка у Черкасах : Матеріали доповідей на засіданнях секцій і комісій / За ред. В. В. Масненка. Черкаси : Осередок НТШ у Черкасах, 2018. С. 77–82.
- 11. Карабін О. Ю. Особливості міжкультурної комунікації населення російської імперії та європейських військовополонених у роки Першої світової війни. Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції. Луцьк, 2021. С. 357–362
- 12. Карабін О. Ю. Українські і польські добровольчі формування з австрійсько-угорських військовополонених у роки Першої світової війни. Ольвійський форум – 2021 : стратегії країн Причорноморського регіону в геополітичному просторі : XV міжнародна наукова конференція. Миколаїв, 2021. С. 43–45.
- 13. Карабін О. Ю. Причини масової здачі у російський полон солдат австрійсько-угорської армії у роки Першої світової війни. The IV International Scientific and Practical Conference «Science, people and the latest technologies» Sofia, Bulgaria, 2023. С. 102–107.
- 14. Карабін О. Ю. Зміна становища військовополонених з стародавніх часів до середини XIX століття. Актуальні дослідження правової та історичної науки. Випуск 54: матеріали Міжнародної наукової інтернет-конференції. Тернопіль, 2023. С. 82–87.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Земзюліна Наталія Іванівна
2. Nataliya I. Zemzyulina

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Код за ЄДРПОУ: 02125622

Місцезнаходження: бульвар Шевченка, буд. 81, Черкаси, Черкаський р-н., 18031, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Срібняк Ігор Володимирович
2. Igor V. Srybnyak

Кваліфікація: д.і.н., професор, 07.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

Код за ЄДРПОУ: 45307965

Місцезнаходження: вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Комунальна

Сфера управління: Держадміністрація

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Разиграев Олег Володимирович
2. Oleh V. Razyhrayev

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.01, 07.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0480-6936

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, буд. 13, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Корновенко Сергій Валерійович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Корновенко Сергій Валерійович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Пасічна Юлія Григорівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна